

Handläggare
Daniel Lundqvist
08-508 264 70

Till
Exploateringsnämnden
2022-08-25

Stadsövergripande trädsmål. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Anse remissen besvarad med detta tjänstutlåtande
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat

Johan Castwall
Förvaltningschef

Anders Johnson
Avdelningschef

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget 2020 fick trafiknämnden i uppdrag att i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande trädsmål.

Trafikkontoret och miljöförvaltningen har sedan tagit fram följande trädsmål.

1. För varje träd som tas ned på gator, torg och i anlagda parker, ska staden plantera ett nytt träd.
2. På stadens gator och torg ska krontäckningsgraden öka.

Stadsutveckling föreslogs undantas från det stadsövergripande trädsmålet.

Efter beslut i trafiknämnden 2022-04-21 och i miljö- och hälsoskyddsnämnden 2022-04-26 föreslås målen omformuleras

Exploateringskontoret
Miljö och teknik

Fleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 264 70
Växel 08-508 276 00
daniel.lundqvist@stockholm.se
exploateringskontoret.expl@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

så att avseende mål 1 ska staden för varje träd som tas ned plantera två nya träd, och stadsutveckling ska inte undantas från trädmålet när det sker på befintliga gator, torg eller anlagda parker.

Vad gäller mål 1 anser exploateringskontoret att det riskerar att leda till målkonflikter och inte är relevant utifrån kontorets arbete och mål. Det är ett mål som är anpassat till stadens förvaltande organisationer. I enskilda stadsutvecklingsprojekt kan målet ha en påverkan på ekonomin som medför att vissa projekt riskerar att gå med underskott alternativt att mer angelägna investeringar inte kan göras på grund av trädmålet.

Exploateringskontoret ställer sig försiktigt positivt till mål 2, under förutsättning att uppföljningen genomförs som beskrivet i tjänsteutlåtandet och att inte mer detaljerade indikatorer tas fram som kan leda till detaljstyrning av exploateringskontorets arbete i stadsutvecklingsprojekten.

Exploateringskontoret håller med om att stadens arbete med träd behöver utgå från principen *rätt funktion på rätt plats*, men anser att trädmålet inte tar hänsyn till den principen ur ett stadsutvecklingsperspektiv.

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget 2020 fick trafikknämnden i uppdrag att i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande trädmål. Ansvar för att plantera och sköta om stadens träd är fördelat mellan olika förvaltningar och bolag.

Trädmålet har sedan tagits fram av trafikkontoret och miljöförvaltningen som har övervägt hur ett stadsövergripande trädmål kan formuleras för att stödja de ambitioner och nyttor som uttrycks i stadens olika styrdokument.

Enligt det ursprungliga tjänsteutlåtandet som togs upp för beslut i trafikknämnden 2022-04-21 och i miljö- och hälsoskyddsnämnden 2022-04-26 föreslogs stadsutveckling undantas från trädmålet och trädmålet formulerades som:

1. För varje träd som tas ned på gator, torg och i anlagda parker, ska staden plantera ett nytt träd.
2. På stadens gator och torg ska krontäckningsgraden öka.

Efter beslut i trafiknämnden 2022-04-21 och i miljö- och hälsoskyddsnämnden 2022-04-26 föreslås målen omformuleras så att avseende mål 1 ska staden för varje träd som tas ned plantera två nya träd, och stadsutveckling ska inte undantas från trädmålet när det sker på befintliga gator, torg eller anlagda parker.

Exploateringskontoret har fått det stadsövergripande trädmålet på remiss från kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen önskar svar på remissen senast 2022-08-30.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på avdelningen för miljö, landskap och trafik.

Exploateringskontorets synpunkter

Den bebyggda marken i Stockholms län ökade mellan 2005 till 2015 med 15 procent, vilket motsvarar 116 kvadratkilometer. Arealen grönyta har under samma tid minskat, särskilt i de områden som tidigare har haft största andelen grönyta.

I Stockholm ligger den generella krontäckningsgraden enligt preliminära beräkningar från stadsbyggnadskontoret idag på cirka 30 procent, men den procentuella fördelningen är väldigt olika fördelad över staden. Flera större städer som London, New York och Oslo har mål om en generell krontäckningsgrad på 25 procent.

På de ytor som sköts av trafikkontoret, dvs främst gator och torg ligger krontäckningen på cirka 12 procent.

Utifrån det kan man konstatera att den generella krontäckningen är god utifrån en internationell jämförelse med andra storstäder, men att krontäckningen skulle behöva öka på gator och torg.

Ett trädmål behöver förhålla sig till den konkurrens om tillgänglig mark som finns i en tät storstad som Stockholm. Detta är särskilt viktigt med tanke på stadens ambitiösa bostadsmål med 140 000 nya bostäder som ska byggas mellan åren 2010 och 2030. Bostadsmålet medför att träd måste tas ner och att grönytor kommer bebyggas på ett sätt som inte alltid kan kompenseras.

Exploateringskontoret håller med om att träden har en viktig roll i staden för att möta klimateffekter, hantera dagvatten och värmeböljor och bidra till biologisk mångfald. Träd är även ett viktigt estetisk inslag i stadsbilden och bidrar med många andra ekosystemtjänster.

Exploateringskontoret håller också med om slutsatsen att stadens arbete, oavsett frågeställning, alltid måste utgå från principen *rätt funktion på rätt plats*, för att optimera investeringar i relation till deras nytta. Exploateringskontoret anser dock att trädmålet som det är formulerat inte tar hänsyn till den principen, i synnerhet inte ur ett stadsutvecklingsperspektiv.

Att stärka ekologiska samband samt hantera ett förändrat klimat är en viktig uppgift för staden men det är ytterst tveksamt att ett stadsövergripande trädmål är rätt väg att gå. Det behövs en ändamålsenlig planering för att uppnå detta. Ett träd i ett sammanhang är inte nödvändigtvis lika mycket värt som ett annat träd, i ett annat sammanhang.

Exploateringskontoret har i uppdrag att säkerställa att projekten inte går med ekonomiskt underskott och att intensifiera arbetet med ekologisk kompensation. För att upprätthålla ekologiska funktioner och samband samt stärka biologisk mångfald är kontorets arbete med den ekologiska kompensationen i de flesta fall viktigare än att plantera enskilda träd.

1. För varje träd som tas ned på gator, torg och i anlagda parker, ska staden plantera två nya träd.

Målet styr inte enligt principen om *rätt funktion på rätt plats*. Det blir viktigare att uppnå antalet träd än att plantera rätt träd, av rätt art och kvalitet på rätt plats.

Staden har tidigare haft ett kvantitativt trädmål, då ett nytt träd/nybyggd lägenhet skulle planteras. Av utrymmesskäl gick det inte att hitta platser för alla träd och i vissa projekt fanns inte ekonomiska resurser för att plantera träd av större storlek. Det innebar att det planterades ett stort antal spöplantor på mindre lämpliga platser i ett försök att uppnå målet.

I exploateringskontorets verksamhet som bedrivs i projektform och har i uppdrag att exploatera stadens mark för att nå stadens bostadsmål, riskerar det att leda till målkonflikter och felaktiga prioriteringar.

Ett nytt träd i gatumiljö kostar cirka 150 000 kronor att plantera. I enskilda stadsplaneringsprojekt kan målet ha en påverkan på ekonomin som medför att projektet riskerar att gå med underskott

alternativt att mer angelägna investeringar såsom ekologisk kompensation inte kan genomföras på grund av trädmålet.

Med ungefär 450 pågående aktiva stadsutvecklingsprojekt finns också en utmaning i uppföljningen av målet. Det skulle krävas extra medel för att ta fram system för uppföljning och för den löpande uppföljningen.

Målet kan möjligen vara relevant för stadens förvaltande organisationer, vilka har i uppdrag att förvalta befintliga värden.

2. På stadens gator och torg ska krontäckningsgraden öka.

Kontoret är försiktigt positivt till målet. En ökad krontäckningsgrad på gator och torg skulle innebära ökad krontäckning där den gör mest nytta. Hårdgjorda miljöer har flest utmaningar vad gäller dagvattenhantering och effekter av värmeböljor. Träd är också viktiga estetiska inslag i gatumiljön.

Målet kan, om rätt hanterat, bidra till principen om *rätt funktion på rätt plats*.

I de täta stadsmiljöer som planeras idag uppstår ofta målkonflikter och behov av prioriteringar i enlighet med framkomlighetsstrategin. I många fall räcker inte heller utrymmet för alla funktioner och mått som finns angivna i Gata Stockholm, där träden i praktiken har lägst prioritet.

Målet innebär på ett positivt sätt ett stärkande av trädens roll i gatumiljön när prioriteringar måste göras avseende mått på körbanor, cykelbanor och gångbanor, och kan medför att t.ex. bredden på en cykelbana måste prioriteras ner i vissa fall.

Att enligt förslaget följa upp målet med hjälp av geografiska informationssystem (GIS) via laserscanning och flygbilder erbjuder goda uppföljningsmöjligheter. Exploateringskontoret anser att för uppföljning av krontäckningsgrad är det den enda rationella möjligheten.

Exploateringskontoret ser dock en fara i att man i förlängningen tar fram indikatorer till målet som skulle innebära detaljstyrning i enskilda stadsutvecklingsprojekt som leder till målkonflikter och att principen om *rätt funktion på rätt plats* frångås.

Exploateringskontoret bidrar till målet, då kontoret i sin verksamhet planterar träd på gator och torg i stadsutvecklingsprojekten. Idag planteras i stor utsträckning fler gatuträd än vad som traditionellt har

gjorts i staden. En sammanställning har gjorts i andra sammanhang, och bedömningen är att kontoret planterar mellan 400-800 träd årligen.

Slut

Bilagor

1. E2022-02628-1 Stadsövergripande trädmål. Protokollsutdrag och tjänsteutlåtande 2629800